

Grunde til Vand og Gasanlæg samt Kloakindretninger i Kjøbenhavn og dens Forstæder, men her i Udkastet seer man, som bemærket, slet ikke, i hvilket Niemed Expropriationen skal skee. Hvis Expropriationen, som det hedder i Pl. af 31te Juli 1801, ligesom skeer til „Skandfers Anlæg eller Udvidelse“ „til Landets Forsvar eller offentlige Foranstaltningers Fremme“, saa er det jo klart, at den bliver fuldkommen berettiget, men skeer den i et andet Niemed, for at Monarchiet skal blive Eier og derefter kunne sælge med Fordeel, saa forekommer det mig, at Expropriationen ikke bliver fuldkommen berettiget, selv om Saadant skulde anvendes til Landets Forsvar, thi saa skeer det kun paa en indirecte Maaade, men jeg mener, at Pl. af 1801, ligesom ogsaa Grundlovens § 87, forudsætte, at en saadan Expropriation skeer directe til Almuevellets Fremme. Det var kun disse Bemærkninger, jeg vilde tillade mig at gjøre, hvorefter jeg ikke troer at kunne komme til at stemme for Loven.

Schiern: Det er kun en enkelt Betragtning, jeg skal fremhæve, thi det forekommer mig, at man her om Sagen i dens Heelhed maa kunne fatte sig kort, forudsat nemlig, at Thingets Medlemmer have gjort sig bekendte med de omfangsrige og indtrængende Forhandlinger, hvormed denne Sag er bleven angrebet og forsvaret i det andet Thing, og ligeledes med den Commissions interessante Betenkning, hvormed Lovforslaget ledsages. Jeg skal srag sige, at det vistnok forekommer mig, at Loven i formel Henseende lider af nogen Mangel, thi det er jo en Expropriationslov, som allerede nu vedkjender sig at være fremkaldt deels af Hensynet til Kjøbenhavns Udvidelse og deels af Sundhedshensyn; men disse Hensyn alene førte upaatvilelig logisk correct ikke til, at Monarchiet kom og expropriere her i Kongeriget, men til, at Kongeriget, navnlig Communen, kom til at expropriere Monarchiet. Derefter talere, der idag have haft Ordet, have alle udtalt sig om, hvorledes man skal opfatte Ordene i Grundlovens § 87, „at Ingen kan tilpligtes at afstaae sin Eiendom, uden at Almuevellet kræver det“; mig forekommer det, at da der i sin Tid aldeles ingen Forklaring

blev givet af, hvad der skulde forståes ved Ordene: „hvor Almuevellet kræver det“, maa Meningen vistnok sættes deri, at Sagen tænktes afgjort paa samme Maaade, hvorpaa en Jury kommer til et Resultat, nemlig ved et Skjøn, hvori da begge Rigsrågens Afbejlinger i Forening med Regjeringen maatte blive enige. Det forekommer mig at være umuligt at kunne bringe denne Sags Afgjørelse videre end dertil, at man, i Betragtning af alle de forhåndenværende Omstændigheder, maa komme til at afgive et saadant almindeligt Skjøn, om man synes, at Landets Forhold i Almindelighed, at alle Omstændighederne og Tilstandene gjøre en saadan Expropriation nødvendig eller ikke. Og i den Henseende er det da, at jeg vil tillade mig at udtale min Veflagelse. Den ærede Indenrigsminister udtalte igaar sin Veflagelse over, at hans Collega, Krigsministeren, ikke var tilstede under Behandlingen af Jernbanesagen; jeg vil nu udtale min Veflagelse over, at Krigsministeren ikke kan være tilstede ved denne Sags Behandling. Det forekommer mig, at denne Sag maa skee afgiver et stærkere Vidnesbyrd end nogen anden Sag, vi hidtil have haft for om det Ulykkelige i den Tingenes Orden; som man fra en bejendt Side endelig har villet fremkalde og endnu priser os som noget Godt, som noget i og for sig Hensigtsmæssigt. Men hvad kan dog være naturligere end dette, at i Anledning af hele det Spørgsmaal, som ligger til Grund for denne Sag, skal Skjønnen ikke paa et Sted afgjøres i sin Heelhed, men den ene Deel af Skjønnen skal henhøre til den ene Forsamling og den anden Deel af Skjønnen til en anden.

Schierning: Jeg troer, at den sidste Betragtning er her fuldkommen uden nogen som helst Hjemmel; her er aldeles ikke Spørgsmaal om noget Krigsforetagende eller om Noget, der hænger sammen dermed. Derfor dette Lovforslag gik ud paa at expropriere Grundstykker, der skulde bruges til Fæstningsværker, hang det ganske vist sammen med Krigsbestyrelsen, men saa maatte det grundlovs-mæssigt komme til os i en anden Skikkelse, saa maatte der enten foreligge en af Rigsrådet vedtagen Lov eller en provisorisk Lov, som væ-